

WSPÓŁCZESNA POEZJA IRLANDZKA W KONTEKŚCIE EKOKRYTYKI

STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE

Niniejszy projekt stawia sobie za zadanie przeanalizowanie współczesnej poezji irlandzkiej pod kątem jej relacji z problematyką poruszaną w najnowszych badaniach ekokrytycznych. Badani tu poeci – Seamus Heaney, Derek Mahon, Paula Meehan, Paul Muldoon, Seán Lysaght and Maurice Riordan – w swojej twórczości ewokują wizję natury jako systemu, którego złożoność wymaga innej koncepcji języka niż przyzwyczało nas współczesne językoznawstwo oraz bardziej zniuansowanego podejścia do pytania o to, w jaki sposób człowiek wchodzi w interakcje z otaczającym go środowiskiem. Wobec tak zarysowanego kontekstu, analiza twórczości wyżej wymienionych poetów z jednej strony oparta jest na ustaleniach biosemiotyki, w szczególności też Donalda Favareau. Twierdzi on, że znak językowy należy postrzegać jako historycznie umotywowany konstrukt relacyjny, którego znaczenie wykształca się w długotrwałym procesie rozwoju. W tym ujęciu, wszelkie organizmy są zarówno w stanie czytać znaki, jak też wchodzić ze sobą we wzajemne interakcje semiotyczne. Taka koncepcja znaku leży u podstaw ekopoetyki Heaney, Meehan oraz Lysaghta. Z drugiej strony, projekt wyrasta z krytyki Zachodniego modelu nowoczesności autorstwa Val Plumwood, która charakteryzuje ów model jako „centryzm hegemoniczny”, podkreślając, że „fakt, że nikt z nas nie zdołał osadzić ludzkich społeczeństw na fundamencie ekologicznym [jest równie dotkliwy] jak to, że nie udało nam się osadzić etycznie tego, co pozaludzkie”. Biorąc pod uwagę te słowa, związki pomiędzy ludźmi a tym, co pozaludzkie (lub zdehumanizowane) okazują się głęboko problematyczne, niehegemoniczne relacje nie uznają bowiem granic pomiędzy ludźmi a naturą. Poezja Mahona, Muldoona i Riordana zostaje poddana analizie właśnie w tak zarysowanej perspektywie nienormatywnych związków pomiędzy sferą ludzkiego a przestrzenią pozaludzkiego.